

דבר העורכים

קוראות וקוראים יקרים,

אנו שמחים להביא לפניכם את כרך מד של כתב העת משפטים. המאמרים שבכרך זה נבחרו בקפידה תוך עמידה על סטנדרטים אקדמיים גבוהים של חדשנות וניתוח משפטי תאורטי מקורי. המאמרים עוסקים במגוון רחב של נושאים ובוחנים אותם מפרספקטיבות שונות ובגישות מתודולוגיות מגוונות. אנו סבורים שמאמרים אלה מייצגים את מיטב הכתיבה המשפטית בעברית ומאמינים כי הם יתרמו תרומה חשובה לשיח המשפטי בסוגיות שאותן הם בוחנים. תודתנו נתונה למחברי המאמרים המתפרסמים בכרך על עבודתם הקשה, על הפתיחות שהפגינו ועל השיח המשותף והמפורה.

את החוברת האחרונה של הכרך בחרנו לייחד לתחום הצובר תאוצה במחקר המשפטי הישראלי: מחקרים אמפיריים ואקספרימנטליים של המשפט. בחירתנו זו נבעה משאיפת כתב העת להיות חלק בלתי נפרד מהעשייה העדכנית ביותר בעולם המחקר המשפטי בישראל. לדעתנו, מחקר אמפירי ואקספרימנטלי של המשפט מציע כלים חשובים לניתוח מוסדות וכללים משפטיים ולדיון על אודותיהם. הוא מאפשר לעמת תפיסות והנחות שונות בנוגע למשפט ולחברה עם המציאות, ולכן יש בו כדי לתרום רבות לדרך שבה חוקרים, משפטנים וקובעי מדיניות מבינים ומנתחים את המשפט על כל ענפיו. העבודה על החוברת שכנעה אותנו כי יש חשיבות רבה להכרת כלים אלה ולהטמעתם גם בחינוך המשפטי, המכשיר את דור העתיד.

אינדיקציה לעניין הגובר בתחום מחקר זה היא הקמת מרכז המצוינות (I-CORE) למחקרים אמפיריים של קבלת החלטות והמשפט באוניברסיטה העברית בשיתוף עם הטכניון, כמו גם ההיענות הרחבה מצד קהילת המחקר לקול הקורא שהפיצה המערכת לטובת הפרויקט. ליווינו את הליכי השיפוט של המאמרים שהוגשו עבור החוברת בכינוס מיוחד שנערך בפקולטה למשפטים ושבו הוצגו המחקרים. בכינוס כיבד אותנו בנוכחותו פרופ' תאודור אייזנברג מאוניברסיטת קורנל, אחד מחלוצי התחום בעולם. נבקש להודות למרכז המצוינות ולעומדת בראשו פרופ' אילנה ריטוב, על תמיכתם הנדיבה בפרויקט.

בראשית כהונתנו כעורכים הצבנו כמה יעדים בפני מערכת מד, הנגזרים כולם משאיפתנו לשמר את מעמדו של כתב העת כבמה המשפטית המובילה בישראל בעברית. ראשית, ביקשנו לשמר את הרף המקצועי הגבוה שהוצב על ידי קודמינו מן ההיבט של זמני ההוצאה לאור ומניעת פערים בהפצת חוברות כתב העת. כיום משך פרק הזמן שבין מועד קבלת מאמר לשיפוט לבין פרסומו בפועל הוא כשנה. אנו שואפים לקצר פרק זמן זה עוד יותר ובטוחים ביכולתה של המערכת להיענות לאתגר.

שנית, ביקשנו לשפר את מתכונת העבודה בשלבים המתקדמים של הליך השיפוט המהותי לקראת גיבוש גרסה סופית של מאמר לפרסום, וזאת באמצעות שינוי מבנה המערכת והוספת תפקיד עורכי משנה. אנו סבורים כי שינוי זה הוכיח את עצמו ותרם

לשיפור העבודה על מאמרים בשלבים שלאחר מתן התשובה הראשונית של המערכת בדבר מאמר שהוגש לשיפוט. יתרה מזאת, אנו מאמינים שתפקיד עורכי המשנה, שאליו שובצו חברי מערכת מנוסים וותיקים, חיוני לשימור ידע וניסיון במערכת ויוצר אופק התפתחות לחברי מערכת הנמצאים בשנת חברותם הראשונה.

שלישית, הצבנו לעצמנו כיעד את חיזוק הפלטפורמה האינטרנטית של כתב העת – משפטים על אתר. אנו סבורים שקיים פוטנציאל רב בפלטפורמה זו, המאפשרת פרסום מהיר של מאמרים אקדמיים העוסקים בהתפתחויות אקטואליות במשפט הישראלי ומבקשים להשפיע עליהן בזמן אמת. השנה היינו עדים לעלייה ניכרת בביקוש לפלטפורמה זו, הן בהיקף הגשת המאמרים לשיפוט והן במספר המאמרים שהתפרסמו. אנו מבקשים להודות מקרב לב לעורכת משפטים על אתר, מעין שנדרוביץ', על עבודתה המסורה, שתרומתה להישגים אלה לא תסולא בפז.

רביעית, בשיתוף עם מכון סאקר וחברת "נבו – הוצאה לאור" הנענו יזמה להקמת אתר אינטרנט חדש לפי המודל המקובל באתרי אינטרנט של כתבי עת משפטיים מובילים. באתר ירוכזו כל המאמרים המתפרסמים כיום הן במשפטים הן במשפטים על אתר, והוא ישמש הבית המקוון של כתב העת על כל שלוחותיו. במבט לטווח הארוך אנו מאמינים שפלטפורמה זו תאפשר לכתב העת לעבור למנגנון שונה ומודרני יותר של פרסום אינטרנטי של המאמרים מיד עם קבלתם הסופית לפרסום. משמעות הדבר תהיה קיצור ניכר בטווחי הפרסום של כתב העת ושמירה על העדכניות שלו בעולם דיגיטלי המתעדכן באופן תדיר.

בסיומה של תקופה מאתגרת וייחודית זו בשבילנו אנו מבקשים להודות לשותפינו למלאכה: להנהלת הפקולטה בראשות הדקן פרופ' יובל שני; לראש מכון סאקר פרופ' דוד גליקסברג, על הליווי והתמיכה בפעילות המערכת; למנהלת האדמיניסטרטיבית של המכון הגב' רויטל בהט, על סיועה הרב למערכת; לפרופ' איל זמיר, שעצתו הטובה ועזרתו עמדו לנו לכל אורך השנה, וכיחוד בעבודה על הכינוס ועל החוברת הנושאת; להוצאת "נבו" על העבודה המקצועית ועל שיתוף הפעולה הפרודוקטיבי; למשרד ש. הורוביץ ובפרט לעו"ד טל בנד על תמיכתם בכתב העת; לבסוף, לחברי המערכת המצוינים, לבה הפועם של המערכת, שמסירותם ומקצועיותם אינן מתמצות רק במישור האקדמי כי אם גם ביכולתם ליצור מסגרת חברתית ששמחנו להיות חלק ממנה.

בנימה אישית, אין ספק שהשנה שעברה עלינו בתפקיד עורכי כתב העת הייתה המשמעותית והמאתגרת ביותר בתקופת לימודינו בפקולטה למשפטים. בחירתנו בלימודי המשפטים נבעה לא רק מהכרה בעומק האתגר האינטלקטואלי שלימודים אלה טומנים בחובם, אלא גם בהיותו של המשפט כלי ייחודי ו חשוב להבנת המציאות שבה אנו חיים ולהשפעה עליה. ברוח התקופה, כבר אמרו בהקשר זה גדולים מאתנו:¹

BARACK HUSSEIN OBAMA, DREAMS FROM MY FATHER: A STORY OF RACE AND 1
INHERITANCE 437 (1995).

The study of law can be disappointing at times, a matter of applying narrow rules and arcane procedure to an uncooperative reality; a sort of glorified accounting that serves to regulate the affairs of those who have power – and that all too often seeks to explain, to those who do not, the ultimate wisdom and justness of their condition.

But that's not all the law is. The law is also memory; the law also records a long-running conversation, a nation arguing with its conscience.

עשינו כמיטב יכולתנו כדי לעמוד ברף שהוצב על ידי קודמינו ולהבטיח שהכרך שלפניכם ישיא תרומה ראויה לדיאלוג זה.

קריאה נעימה,

ילנה צ'צ'קו חנן סידור
עורכים